Чыла эл прэлэтар-шамыч, ушныза!

Лэнин-Сталин паша вэрч кучэдалаш йамдэ лий!

Йамдэ лий

ВЛКСМ МАРОБКОМЫН органжэ
1937 ий, 6 октьабрь
№ 51 (487)

САИЛЫМАШЛАН ПИОНЬЭР ПОЛЫШ

СССР Вэрховно Совэтыш сайлашлан йамдылалтмаштэ пионьэр дэн школьник-шамыч кузэ полшэн кэртыт

СССР ЦИК дэн УССР ЦИК прэдсэдатэль Г. И. ПЭТРОВСКИЙ йолташын статьажэ

Пўтынь эл Сталинский Конституций почэш СССР Вэрховно Совэтым да шэмэр дэпутат-шамычын вэрысэ Совэтыштым сайлымашкэ ошкылэш. Кэч куштат йамдылалтмаш вийан кайа. Участкэ-шамыч ышталтыт, избиратэльнэ спискэ-шамыч возалтыт, избиратэльнэ права гыч лишитлымэ-шамыч спискэ ышталтэш. Клублаштэ, колхозник пбртлаштэ, йошкар пусаклаштэ, шэмэр-шамычын жилищнэ копэративлаштышт у избиратэльнэ законым, Сталинский Конституцийым утыр кэлгын да кэлгын тунэмыт. Тыгэ нуно шкэ свäщэннэ долгым—властьын Вэрховно органжым да вэрласэ Совэт-шамычым сайлымаштэ участвоватлымашым гражданский дэстоинствэ дэнэ сайын шуктынэшт.

Вара пионьэр дэн школьник-шамыч мом ыштышаш улыт? Шкэ ачашт дэн авалштлан, изашт дэн акаштлан сайлымашлан йамдылалтмаштэ да эртарымаштэ нунын полшышт могай лийман? А нуно ыштэн кэртыт да шуко ыштышаш улыт!

Мэмнан элыштэ самырык йэңг шамыч рвэзыньэкак, 18 ийаш гычак СССР-ын тбр праван гражданинышт лийыт да кугурак-шамыч дэнэ пырльа государствэннэ строитэльствыштэ элым вуйлатымаштэ, социализмым ыштымаштэ участвытлат.

Мэмнан дэнэ молодьожлан кугун ўшанат

Молодьожлан тўньамбалнэ нигуштат мэмнан элыштэ гай почот укэ, тудлан нигуштат мэмнан элыштэ гай ўшанымаш нуалтын огыл. Тушто, капитализм эллаштэ, господствуйущий стройын курым мучко орландарэн да эксплоатироватлэн ашнымэ эллаштэ вўдэн шангайшэ класс-шамыч чыла самырык рвэзэ-шамыч дэч тул дэч лўдмö сэмын лўдыт. Вэт самырык-шамыч шкэ самырык вўрэшышт „Айдэмэ айдэмылан—пирэ" манмэ пирэ закон нэгызэш ыштымэ, вўнышкышö, мортангшэ, тошто стройлан колымашым кондат. Рвэзылык нунылан колымашым конда, садлан нуно рвэзылык дэч лўдыт.

Мэмнан элыштэ йоча-шамыч, молодьож—мэмнан онченклыкна, мэмнан ўшанна улыт. Вот мо-

лан мэмнан дэнэ йоча-шамыч да молодьож тыгай кугу тыршымаш да йбратымаш дэнэ авырымэ улыт. Вот молан мэмнан элыштэ мо лийэш, тудо чыла молодьож дэн йоча-шамычын шўмэшышт возэш.

Самырык йолташ-шамыч тидын вэрч тыршышаш улыт: тугай йэш иктат ынжэ лий, кудо йэшыштэ кэрэк ик йэнг пассивнэ лийын кодын, сайлымаштэ участвытлэн огыл.

Кажнэ йэшыштэ сайлымэ порäдкым тунэм налаш

Тидэ пэш кўлэшан: кажнэ йэшыштэ избиратэльнэ законым да Сталинский Конституцийым сайын тунэм шуктышт; сайлымэ порäдкым сайын шинчышт; Украинэ мучко, пўтынь Ушэм мучко избиратэльнэ кампаньэ кузэ эртымым шинчышт; шкэ областьыштэ кунар избиратэльнэ округ улмым, шкэшт могай участкыш, могай округыш пурымыштым шинчэн шогышт.

Вашкэ сайлымэ кэчэ ўвэрталтэш, избиратэльнэ округшамыч, а вэрлаштэ избиратэльнэ участкэ-шамыч опубликоватлалтыт. Пионьэр дэн школьник-шамыч могай участкыштэ, могай округышто улмыштым сайын палэн налашышт кўлэш. Шкэ округышто, шкэ избиратэльнэ участкыштэ сайлымашлан йамдылалтмаш кузэ каймым ончэн шогашышт кўлэш.

Тидын вэрч тыршыза: сайлымэ йўк праван улшо ик йэнгат избиратэль-шамыч спискыш пурыдэ ынжэ код. Тэмдан йэшыштэ избиратэльнэ спискыш чыланат пурталтынут мо, тидым шкэак тэргыза.

Шкэ ача-аваланда сайлымашым эртарымэ тэхникым палэн налашышт, докумэнт-шамычым палэн налашышт полшыза. Иктаж могай умылдымо йодыш-шамыч лэктыт гын, тудым тунуктышо-шамыч, комсомол организацэ-шамыч коч альэ избиратэльнэ участкын агитационно пунктышт коч тунамак палэн налза да умылтарыза. Тидын вэрч тыршыза: кажнэ избиратэль голосоватлашлан могай жапыштэ кушко мийшашыжым раш шинчыжэ.

Достойно-шамыч вэрч агитироватлаш

СССР Вэрховно Совэтыш кöм сайлышаш, тидэ почотно обäзанностьым кöлан ўшанэн пуышаш кандидатур нэргэн кангашымаш вашкэ тўнгалэш. Тидэ пашаштэ кугу кучэдалмаш лийэш, тыштэ брша̄ш укэ. Калыкын пэш осал тушманышт—контррэвольуционно троцкист-шамыч, бухаринэц-шамыч, националист-шамыч контррэвольуционно фашист шўкшакын моло шакшышт—чэстнэ, партийын пашажлан да мэмнан родинылан прэданнэ улшо кандидатур-шамычым йöрдымыш луктäш да шкэ агэнтыштым, шпион-шамычым шўшкаш уло вийышт дэнэ тöчаш тўнгалыт. Нунылан тидэ пашаштэ поп, сэктант, цэрковник-шамыч полшаш тўнгалыт. Иужо вэрэ нуно кызыт активизироватлалтыт, шкэ тушман пашаштым ышташ тўнгалыт.

Шарныза тидым. СССР Вэрховно Совэтыш сайлаш достойно улшо кандидатур вэрч, кö чэстнэ да прэданнэ пашам ышташ тўнгалэш, Кугу Октьабрьын кучэдал налмэ знамыжым кўшкö кучаш тўнгалэш, тугай кандидатур вэрч агитироватлыза.

Кодшо сайлымаштэ сэмынак, молодьож дэнэ, комсомолэц-шамыч дэнэ пырльа плакатым нумалын дэмонстрацийыш лэкса, плакатыштэ дэпутатыш сайлышаш сай кандидат гыч сай-шамычын, стахановэц-шамычын, элын знатнэ йэнжэ-шамычын лўмыштым возыза. Лэнин-Сталин партийын пашаж вэрч, пашазэ-крэсаньык правитэльствын пашажэ вэрч кучэдалаш ужшö лозунго, знамэ дэнэ урэмыш лэкса.

Совэт элым вўрыш пуртэн колташ да тошто, буржуазнэ-номэщик стройым пöртылташ йамдылалтшэ-шамыч, ожнысо буржуазийын косашт, националист-шамыч, пэтльуровэц-шамыч троцкист-шамыч, пурла да калыкын моло прэдатэльжэ-шамыч мэмнан шэмэр-шамыч Совэтыш шўшкылт ынышт кэрт, манын чот агитироватлыза.

Сайлымэ кэчыштэ

Кажнэ йуный пионьэр, школьник сайлымэ кэчыштэ шкэ йэшыжлан полшышаш, нунын ачашт-авашт, кугурак изашт, акашт голосоватлаш избиратэльнэ участкыш кайэн кэртышт.

Йуный йолташ-шамыч, сайын шарныза, вэт буржуазнэ эллаштэ буржуазийын эргышт-шамыч буржуазнэ партийын кандидатуржо вэрч чот агитацийым колтылыт. Капиталист-шамычын йочашт буржуазнэ дэпутат-шамыч вэрч агитацийым колтылмышт дэнэ империалист сарым йамдылаш, вэс элын мландыжым шупшын налаш, шэмэр-шамычым ындырымэ дэн эксплоатироватлымым вийангдаш полшат.

Тэ, социалистичэский промышлэнностьым вийангдышаш вэрч, колхоз стройым пэнгыдэмдышаш вэрч, социалист культурым, наукым, искусствым пэлэдыктышаш вэрч чэстнэ да прэданнэ кучэдалшэ кандидатурлан агитироватлымыда дэнэ миллион дэнэ айдэмэ илышым пытарышэ шучко сар ваштарэш кучэдалыда, социализм элын вийжым да куатшым, тудын обороноспособностьшым пэнгыдэмдэда, у, коммунистичэский порäдкым ыштышаш вэрч кучэдалыда.

„Пионерская правда" гыч.

89

Сўрэтыштэ: Бэльчитэ лишнэ крэдалмаштэ рэспубликан войскан плэныш налмэ ик салтак микрофон ончылно выступатла.

(Сойузфото).

ИСПАН САР ФРОНТЛАШТЭ

Эрвэл фронт

Рэспубликанэц-шамыч пытартыш арньаштэ Кўшўл Аргоний фронтышто 22 йалым шупшын налыныт. Тугак 380 йэнгым плэныш да йатыр войэннэ снарьажэньэ запасым шупшын налмэ.

Цэнтральнэ фронт

28 сэнтьабрьыштэ йўдым рэспубликан войска-шамыч Карабанчэлыштэ атакым ыштэныт. Нуно йатыр пŏрт-шамычым да „Идэал“ кинотэатрым налыныт.

Усэра сэкторышто ала кунар миным пудэштарымэ дэнэ фашистский траншэйым да Каса Дэрруида укрэплэным пытарымэ. Мӓтэжник-шамыч Сэрро Бланко дэкэ чакнэныт. Рэспубликан войска-шамыч нунын позицийыштым налыныт.

29 сэнтьабрьыштэ мӓтэжник-шамычын артиллэрийжэ Мадрид олам бомбардироватлэн. 5 минут жапыштэ ола мучко гэрман производствэн 35 снарьадым луктын кышкымэ. Кунар колышым альэ палымэ огыл, но эн утларакшым столицын касвэл кварталжэ-шамыч энгэкыш логалыныт.

Сэвэрнэ фронт

Валэнсий гыч увэртарымэ почэш мӓтэжник авиацэ Хихон олам кум кана бомбардироватлаш толашэн. Фашист самольот ваштарэш чонгэштэн толшо рэспубликанский истрэбитэль-шамыч нунын дэнэ кучэдалаш тўналыныт.

Бэрэговой охранын увэржэ почэш ик фашист самольот тэнгызышкэ пурэн кайэн да вэс самольотым Градо лишнэ сўмырэн волтымо.

8-шэ Китай армийын кокымышо кугу сэнгымашыжэ

25 сэнтьабрьыштэ 8-шэ Китай калык рэволюционно армий Чжу—Дэн командоватлымыжэ почэш Шаньси провинцийын йўдйымал вэлыштыжэ 10 тўжэм утла салтак шотлалтшэ йапон войскам йŏршэш шалатэн.

Йапонэц-шамыч дэч Синьчжуаншань, Шадун да Пинсингуань дэч йўдвэл могырыштыла уло моло пунктымат сэнэн налын. Лўдын куржмышт дэнэ йапон салтак-шамыч танк, автомобиль да моло войэннэ снарӓжэньымат кудалтэн кодэныт. Чыла тидым 8-шэ китай дивизий шупшын налын. Шуко йапон салтак-шамычым плэныш налмэ.

Кодшо Йапон войска Сьаццайчунушко чакнэн да тушакын 8-шэ армийын часть-шамычшэ дэнэ уэш авыралтын.

Тидэ кугу сэнгымаш дэч вара, 8-шэ китай армий Шаньси провинцийын йўдйымал вэлыштыжэ нимогай чаракым ваш лийдэ ончык кайаш тўналын.

Йапонийсэ ойырымо отрадшамыч нанкин коррэспондэнтын увэртарымыжэ почэш, шотдымын чакнат.

Чжу—Дэн командоватлымыжэ почэш китай калык рэволюционно армийын кокымшо сэнгымашыжэ случайнэ огыл. 8-шэ китай армийын бойэцшэ-шамыч кўкшў политичэский сознатэльность да пэнгыдэ дисциплинан улмышт дэнэ отличатлалтыт. Калык рэволюционно армийын часть-шамыч калык дэнэ пэнгыдын кылдалтыныт. Тушман дэнэ крэдалмаштэ калык массэ пэш кугу полышым пуа. Тидын нэргэн китай газэт „Дагунбао“ воза. 8-шэ китай армий командуйущий Чжу—Дэ тўрлŏ профэсиональнэ да общэствэннэ организаций дэч саламлымэ тэлэграммым налын, нунэ Чжу Дэм сэнгымаш дэнэ саламлат.

2-шо могыр „Йамдэ лий“.

Кугу Октьабрь рэвольуцийын ХХ-шо идалык пайрэмжым „отличнэ“ отмэткэ дэнэ ваш лийына

Моско олан 266-шо школышто тунэмшэ, пионьэр-шамычын сэрышыштлан тўжэм дэнэ тунэмшэ, пионьэр-шамыч шкэ йўкыштым пуат. Нуно 266-шо школышто тунэмшэ-шамычын сэрымэ условийыштым вэлэ огыл а йэшарэн шкэ ўмбакышт моло обӑзатэльствымат налыт.

* *
*

Эльпанур Пэлэ Кыдалаш школышто тунэмшэ, пионьэр-шамыч (Параньгэ район) Октьабрь пайрэмым „отличнэ“ отмэткэ дэнэ ваш лийаш мутым пуэныт.

Тидлан лийын Эльпанур Пэлэ Кыдалаш школ дэн Топтойал Пэлэ Кыдалаш школ социалистичэский договорым ыштэныт.

Налмэ обӑзатэльствым шуктышаш вэрч кучэдалыт.

Андрэйэв К.

* *
*

Куракино Пэлэ Кыдалаш школыштат (Параньгэ район) Октьабрьын ХХ-шо идалыкшым „отличнэ“ отмэткэ да кум оборонно значок дэнэ ваш лийшаш вэрч кучэдалыт. Тидлан лийын нуно классдэн класс коклаштэ, посна тунэмшэ-шамыч коклаштэ социалистичэский сорэвнованьым кумдан шарэныт.

Шуматов М.

* *
*

Кугу октьабрь социалистичэский рэвольуцийын 20-шо ийдалыкшым чаплын, сэнгымаш дэнэ ваш лийашлан, шкэ ўмбакэм тыгай кнкрэтнэ обӑзатэльствэ-шамычым налам:

1. Ик кэчэ кодыдэ школыш кошташ да мŏнгыш колтымо заданьэ-шамычым чыла тўрыс шуктэн шогаш;
2. „Отлично“ да „хорошо“ отмэткым налаш;
3. Школышто, мŏнгыштŏ моло вэрэат арулык вэрч кучэдалаш;
4. „Иамдэ-лий“ газэтым чарныдэгыч лудаш да йолташ-шамыч коклаштэ умылтарэн шогаш;
5. Вэрховно Совэтыш сайлымэ положэным тунэмаш, ышкэнан колхозышто колхозник дэн колхозница-шамычлан умылтарэн шогаш.

Тыгак ышташ шкэ почэшэм Сидоровым, Корниловым, Васильэвым да Андрэйэвым ўжам.

Бэльайэв Иогор.

Пэтйал Пэлэ Кыдалаш школ, 7-шэ класс.

МЫЙЫН ОБӐЗАТЭЛЬСТВЭМ

Мый ўмаштэ „плохо“ отмэткэ дэнэ 4-шэ классышкэ пыкшэ вончышым. Тидлан мый шкэмымак титаклэм. Мый эн ончычшым пэрвой чырык нимат огыл, вара поктэн шуам манын, тўналтыш гычак кэчым кодэн коштым. Туныктышын мŏнгŏ пумо пашажымат шуктэн толмаш укэ ыльэ.

Тэнийат тыгэ шонэн, кэчым кодаш тўналым. Вара сайрак шоналтэн, йонглыш лиймэм палышым. Кызыт „основной“ да „второстэпэннэ“ чырык нэргэн шойак шонымаш ваштарэш улам.

Моско олан 266-шо школышто тунэмшэ пионьэр-шамычын Октьабрь рэвольуцийын ХХ-шо идалыкшым „отличнэ“ да „хорошо“ отмэткэ дэнэ ваш лийаш ўжмыштым пэш куанэн лудым. Мыйат Октьабрь пайрэмым „отличнэ“ да „хорошо“ отмэткэ дэнэ ваш лийаш мутым пуэм. Тидэ обӑзатэльствэм шукташ уло вийэм пыштэм,—манэш Сэньган тўналтыш школышто тунэмшэ Иванов Валэрий.

Голубцэв В. Ф.

Йошкар-Оласэ 5-шэ школышто йуный Ворошиловский стрэлоклан нормым сдаватлаш кружокым организоватлымэ. Кружокыш 22 тунэмшэ-шамыч возалтыныт.

Сўрэтыштэ: винтовко тунэммэ заньатьыштэ.

Фото Овэчкинин.

Марбумстройысо школышто тунэмшэ Хлытина Тоньа Миньашкин санаторийыштэ кана.

Сӱрэтыштэ: Хлытина Тоньа пэлэдыш лонгаштэ.

ШОЛЬЫМЛАМ СЭРЫШ

Чот пагалмэ,
Ибраталмэ
Ивук шольым,
Тылат шокшо
Салам лийжэ
Изат дэч!
Сэрышэтым
Кумыл нöлтын
Тачэ нальым,
Возэнат тый
Изи, нöргö
Кизат дэн:
„... Кодшо ийын
Пэшак сайын
Тунэмалын,
Тӱҥалтыш школ гыч
НСШ-шкэ
Пурэнам.
Кэҥэж кэчын
Лагэрлаштэ
Сай каналын,
У вий дэнэ
Мый отличнэ
Тунэмам“...
Тыгэ манын
Сэрымэтшэ,
Чолга шольым,
Пэшак кӱшкö
Нöлта мыйын
Кумылэм.
Мыйат тэвэ
Тунэм лэктын
Пашаш тольым.
Улам шофэр—
Автомашиным
Виктарэм.
Шукэрт огыл,
(колынат дыр
тыйэ, шольым?)
Фашист-шамыч
Пуртэн колтышт
Кок суднам.
Тидэ уварым
Шыдэ дэнэ
Мыйэ кольым.
Тидлан пушна
Пэшак пэнтыдэ
Вашмутнам.
Фашист-шамыч
Тӱрлö сэмын
Совэт элым
Сэҥэн налын,
Мэмнам йöршын
Пытарнэшт.
Тӱҥалашак
Шонат нуно
Шучко сарым,
Тидын дэнэ
Тӱньам угыч
пайлынэшт.
Тачэ кэчын
Уло шыдэ
Лэктэш шольын:
Мыйат йамдэ
Шочмо элым
аралаш;
Шинчаш танкыш
Ты машиным
Кодэн толын
Эрык вэрчын,
Шкэ вӱрым
Иоктараш.
Шольым, колыпт:
Школыш коштын
Тунэм наукым,
Вийэт пыштэ
Коммунизм
Ыштымаш.
Млан дэ ӱмбачын
Тушман, шучко,
Шэм „паукым“
Ӱштына мэ!
Мучаш нунын—
пытымаш!

М. Н. Чойн.

Пионьэр активым сайлымэ нэргэн

ВЛКСМ Цэнтральнэ Комитэтын ончыктымыж почэш тэний 30 октьабрь мартэ звэна вожатый дэн отрäд совэтым сайлымаш эртаралтэш. Пионьэр активым сайлымаш пэш кугу политик паша. Садланак сайлымашлан чот йамдылалт шуаш да тудым сайын эртараш кӱлэш.

Звэна вожатыйым сайлымаш тыгай порäдкэ дэнэ эртаралтэш: звэна сборышто вожатый отчотым ышта. Тудо шкэ отчотыштыжо звэнан могай пашам ыштымыжэ, пионьэр-шамычын кузэ тунэммышт, дисциплинышт нэргэн ойла.

Отчот дэч вара звэнан пашаж нэргэн ойлымаш тӱҥалэш. Пионьэр-шамыч звэнан да звэньйэвойын пашажым критиковатлаш тӱҥалыт. Критиковатлымаш — тидэ ситыдымаш нэргэн гына ойлымаш огыл, тыштэ сай паша нэргэнат ойлыман, ончыклык пашалан прэдложэньым ыштыман. Критикэ кунар вийан лийэш, пашат тунар вийан кайаш тӱҥалэш.

Чыланат ойлэн пытармышт мöнгö звэньйэвойым сайлашат тӱҥалаш лийэш. Звэньйэвойлан эн сай пионьэрым, пашам ыштэн кэртшым, чылалан примэр улшо пионьэрым сайлыман.

Звэньйэвойлан сайлаш выдвигатлымэ кандидат кокла гыч кö шуко йӱкым налэш, тудо звэньйэвойлан сайлалтэш.

Тидын дэнэ сбор пыта. У звэньйэвой пионьэр-шамычын ойыштым шотыш налын шушаш жаплан паша планым ышта. Тидэ план пэрвой сборыштак пэнгыдэмдалтэш.

Отрäд-шамыч совэтым тыгэ сайлыман: звэналаштэ сайлымашым эртарэн пытармэкэ отрäд сбор погалтэш. Тидэ сборышто отрäд совэт прэдсэдатэль эртышэ жапыштэ отрäд совэт члэн-шамычын мом ыштымышт нэргэн, пионьэр шамычын кузэ тунэммышт нэргэн, кружокшамычын пашам ыштымышт да пионьэр шамычын нормым сдатлымышт наргэн ойла.

Совэт прэдсэдатэльын отчотшо лончылалтэш. Тыштэ пионьэр-шамыч отрäд совэтын пашажым критиковатлат. Вара отрäдын да тудын совэтшын ончыкылык пашаштлан прэдложэньэ ышталтэш. Тидын почэш пионьэр-шамыч 7—9 [illegible] гыч отрäд совэтым сайлат.

Тунэмшэ йоча-шамыч йара жапым вэсэлан эртарат. Нуно канымэ кэчын, пэрэмэн годым, урок пытымэкат тӱрлö модыш дэнэ модыт, сылнэ литэратурым, газэтым лудыт, у мурым тунэмыт, танцоватлат, молат.

Сӱрэтыштэ: Йошкар-Оласэ пионьэр-шамыч 30-шо сэнтьабрьыштэ канымаш кэчын олыкышто танцоватлат.

Йоча литэратурышто врэдительствым йöршэш пытараш

Кугу Октьабрь социалистичэский рэволюцийын шалатымэ буржуазнэ классын пудыргышт мэмнан ончык каймыным пытартыш шӱлышыштмартэ чараклаш толашат. Нуно ышкэнышт ылыш мучашыштым шижын шакшэ дэч шакшэ пашам ыштылыныт. Нуно рвэзэ поколэньым ышкэ шӱлышэшышт воспитатлэн, нунын коклаштэ шкаланышт опорым кычалыныт. Сандэнак нуно утларакшым идэологичэский фронтышто вожым колтэныт. Ынэ калык тушман—буржуазнэ националист, диверсант, шпион кашак, мэмнан элым ужалаш шонышо-шамыч, йоча литэратурышто пэш шуко шакшэ пашым ыштылыныт.

Совэт школэш воспитатлалтшэ, у поколэньэ гыч лэкшэ талантым лавыраш тошкэныт. А кудыжым, лийын гын, (Иэфрушым, Осминым, Казаковым) ышкэнышштын подшэвалышт[illegible] савырэныт.

Рвэзэ поэт-шамыч коклаштэ коммунистичэский воспитаньэ укэ дэнэ нуно тӱрлö ок кӱл корнышт логалыныт. Иӱмаш, „мый поэт улам“ манын моктанэн коштмаш, бульгаризм, писсэмизм, тидын дэнэ способность йоммаш т. м. лийэдэн.

Иэсэниным подражатлымаш, иктэ-вэсым мускылэн „эпиграммым“ возымаш чот шарлэн ылья.

„Иамдэ лий“ рэдакцыштэ литработник Иэфруш возаш тӱҥалшэ рвэзэ поэт-шамычын произвэдэньыштым тойэн киыктэн, нимогай полышым пуэн огыл да шуко годым шканжэ пайдаланэн. Тудо чӱчкыдынак „ойлымаш-шамычым“ возгалэн. Кажнэ ойлымашыжэ коммунистичэский воспитаньэ ваштарэш колтымо, пэш врэднэ улыт. Тидэ „литработникак“ „Иамдэ лий“ страницылаштэ тушман кашаклан кумда вэрым пуэн шогэн. Шуко жапышкэн финский шпион Олык Ипайын „Айдар“ „йомакшэ“ пэчэтлалтын. Тидэ „йомакын“ илыш дэнэ нимогай пижмашыжэ укэ да йочам локтылаш полшышо халтуро.

Тугак, вэс калык тушман, буржуазнэ националист— Айзэнвортын „Вич полмэзэ“ „повэстьшэ“ шуко жапышкэн „Иамдэ лий“ газэт страницылам локтылын. „Вич пэлмэзэ“ коммунистичэский воспитаньэ ваштарэш, йочам бэспризорныйыш колташ, пионьэр отрäд дэн комсомолын рольжо ваштарэш кучэдалаш туныктышо повэсть.

Иэфрушым кызыт комсомол гычат, рэдакцэ гычат лукмо. Но альэ, марий шэмэр литэратурышто нунын вожыштым куклэн пытарымэ огыл. Мэмнан ончыкылык задачна: нуным эрыкташ да рвэзэ талантым кушташ кӱлэш условийым ышташ. Партийнэ да совэт организацэ-шамыч полшымо почэш писатэль ушэм дэн „Иамдэ лий“ рэдакцэ ты пашаш уло вийыштым пыштат, манын ӱшанэна.

Ан. Бик.

Совэт Ушэмыштэ

М. М. Ботвинник—Г. Я. Лэвэнфиш шахмат матч

5 октьабрьыштэ 6 час кастэнэ Москосо политэхничэский музэйын кугу аудиторийэшыжэ СССР-ыштэ шахмат дэнэ пэрвой вэрым налашлан М. М. Ботвинник дэн Г. Я Лэвэнфиш коклаштэ матч тӱҥалын. Матчын главнэ судьажэ—Н. В. Крылэнко.

Модыш 7, 9, 11 да 13 октьабрьлаштэ лийэш.

3 октьабрыштэ Москош ордэноносно гроcмэйстэр М. М. Ботвинник йолташ толын. 4 октьабрьыштэ элыштэ шахмат чэмпион Г. Я. Лэвэнфиш толын.

КВЖД-лан тӱлымӧ ак шотэш йапоний дэч пароход налалтэш

Токио (Йапоний) гыч 1 октьабрьыштэ увэртарэныт: „Урага док компанийын“ судостроитэльнэ вэрлаштыжэ СССР-лан КВЖД-ым пумылан тӱлышаш счот шотэш ыштал тшэ ныл пароход ыштэн шукталтын. Кок пароходшо 720 тонн да кумышыжо 500 тонн водоизмэщэньан улыт. Пароход-шамыч лишыл кэчылаштак Владивостокыш колталтыт. Пароходым Совэт командэ конда.

◆◆◆

Сай фотосӱрэт-шамычлан конкурс

1-шэ гыч 25-шэ октьабрь мартэн Йошкар-Ола йоча тэхник станцэ сай фотосӱрэт-шамычлан пэрвой рэспубликысэ конкурсым увэртара.

Конкурс шкэ ончыланжэ Совэт Ушэмысэ пийалан йоча-шамычын илышыштым, мэмнан Марий рэспубликысэ шэмэршамычын улан да культуран илышыштым фотосӱрэт коч ончыкташ задачым шында.

Сай фотосӱрэтым ыштышэшамычлан тыгай прэмий пуалтэш:

1-шэ прэмий — фотоаппарат, кокымшо—100 тэнгэаш кок прэмий да кумышо — 50 тэнгэаш кок прэмий.

Эн сай фотосӱрэт-шамычым Москош, цэнтральнэ йоча тэхник станцыш—Путынь Ушэмысэ выставкылан колталтэш. Тушэат тыгак сай сӱрэтлышэшамычым прэмироватлаш тӱҥалыт.

Фотольубитэль - шамычлан кыэытак конкурсыш ушнэн, пашa ышташ тӱҥалман.

Фотосӱрэт - шамычым конкурс комиссийын тыгай адрэс дэнэ колтыман: Йошкар - Ола, Волков урэм, 83 номыран пӧрт, йоча тэхник станцыш.

Фото лабораторий вуйлатышэ —Зайцэв.

„Аврора“ колхозысо Шэлабольский школышто (Йоласал район). Сӱрэтыштэ: (шола гыч) Ромашкин Гэнэ, Лобушкина Лида, Фэдьушкина Нина рисованьэ урок пытымэк Фэдьушкина Нинан сӱрэтшым ончат.

Фото Рыбаковын.

Тӱньамбалнэ лийшэ политичэский событий-шамычым шинчэн шогыман

Шукэртэ огыл Сэнькан тӱҥалтыш школын 4-шэ класыштэ тунэмшэ Иванов Валэрий дэч, кызыт Испанийыштэ мо кайа, манын йолташыжэ йодо. Иванов „сар“ манын вэлэ пэлэштыш. Могай сар, кӧ дэнэ кӧ, молан крэдалыт, манмэ йодышлан ваш мутым пуэн ыш кэрт. Тудо тидым гына огыл, могай ола-шамыч-рэспубликанэц да мӓтэжник кидыштэ улмымат огэш шинчэ.

Вара Стэпанов Микалэ Лэваньэвскийын самольотшо дэнэ мо лийын, манмэ йодышлан тудат „пурэн кайэн“ дэч молым огыл калаcэ. А Лэваньэвскийым утараш кайшэ - шамычым ок палэ.

Тугак рвээ-шамыч, Китайыштэ мо лийын шога, манмыланат „сар“ дэч молым огыт ойло. А тӱньа ӱмбалнэ важнэ событий - шамычым шинчыдэ ача-аваштлан да изи йоча шамычлан кузэ умыландараш тӱҥалыт? Пионьэр, тунэмшэ-шамычлан тӱньа ӱмбалнэ лийшэ важнэ событий-шамычым обӓзатэльнэ чот шинчыман.

Молан Сэнькан тӱҥалтыш школыштo тунэмшэ-шамыч политикым пэш начар шинчат?

Тидэ школышто 2 пионьэр отрӓд уло. Тугэ гынат, тачэ кэчылан ик отрӓдшат пашам ыштымаш укэ. 50 пионьэр нимогай пашa дэч посна коштэш. Нунын ындэ кумышо ий вожатыйышт укэ. Райкомол пионьэр вожатый, укэм пала гынат, альат пуэш ок шоно.

Тидэ тунэммэ ийыштэ шукo политик событий лийэш. Кызыт эл Вэрховно Совэтыш сайлаш йамдылалтэш. Тэний Октьабрь рэвольуцийын XX-шо идалыкаш пайрэмжым эртараш тӱҥална. А тидэ жапыштак социализм элын вэс мучашлаштыжэ—Китай дэн Испаний калык шамыч шкэ эрыкышт вэрч фашизм ваштарэш крэдалыт.

Рвээ шамычлан тӱньа ӱмбалнэ лийшэ важнэ событий-шамычым обӓзатэльнэ шинчэн шогыман. Садлан лийын пионьэр газэтым эрэак лудман. Пионьэр отрӓдыштэ политик воспитатэльнэ пашa сайын шындымэ лийжэ. Тидын дэч посна ССР Ушэмысэ да капиталист эллаcэ увэршамыч лӱман уголокым ышташ гын, эшэ сай лийэш.

Голубцэв В. Ф.

ПЭРЭМЭН ЖАПЫШТЭ

Онтыр йӱк шэргылтэ. Йочашамыч класла гыч кэчывал жаплан куржын лэктыч. Нуным музыкым туныктышо ваш лийэ.

—Йоча-шамыч, айста кушташ да мураш тӱҥалына,—манын вэлэ шуктыш, йоча-шамыч тунамак йыр погынэн шогальыч. Пиавин „барыньым“ шокта, йоча-шамыч куштат.

Ӱлӧ, сайын сбрастарымэ пионьэр клубышто патэфон мура, Иужо вэрэ йоча-шамыч газэтым, журналым лудыт. Шашкэ, шахмат да моло модыш дэнат модыт.

Физкультур площадкыштэ мэчэ йӱк „буҥ - буҥ“ шокта.

Школышто йоча-шамычлан тӱрлӧ кружокым почмо. Нуно кружоклаштэ пашам уло кумыл дэнэ ыштат. Иара жапыштэ хоровой, струнно кружокшамыч Октьабрь рэвольуцийын XX-шо идалык пайрэмжылан у мурым йамдылат.

Г. В.

Йошкар-ола, 4-шэ номыран школ.

Тӱрлӧ увэр - шамыч

13 экзэмпльар газэтым шарышым

Мый сэнтьабрь тылзыштэ ышкэнан школышто тунэмшэ йоча-шамыч коклаштэ 13 экзэмплар „Иамдэ -лий“ газэтым шарышым. Октьабрь рэвольуцийын 20 ий тэммэ пайрэмжылан 20 экзэмпльар дэч шагал огыл шарэн шукташ мутым пуэм.

Москвин Йыван.

Ронго район, Кужмарий Пэлэ Кыдалаш школ.

Виктыр кроликым йӧратэн онча

Новиков Виктыр кроликым пэш чот йӧратэн онча. Шкак пукша, йӱкта, пунжым йытырайа. Кролик ончымо нэргэн литэратурым эрэак лудын шога. Тидыжат Виктырлан кролик ончашыжэ пэш кугун полшэн шога.

Виктырын моштэн ончымыжо дэнэ, кролик кажнэ ийын шукэмэш. Тэний 18 кроликшэ уло.

Кудрьашов Йыван.

Морко район, Азйал Пэлэ Кыдалаш школ.

Хоровой кружокым почна

Шукэртэ огыл мэмнан кыдалаш школышто мураш тунэммэ кружок почылто. Кызыт кружок Октьабрь рэвольуцийын 20-шо идалыкшылан у муро-шамычым йамдыла.

Кружокым Асланов йолташ моштэн вуйлата.

Охотин Эчук.

Морко Кыдалаш школ.

Тӱшкан кино ончаш мийышна

27-шэ сэнтьабрыштэ Шэрнур сэлаш „Юность поэта“ лӱман йӱкан кино лийэ. Мэ студэнт-шамыч чыланат кино ончаш мийышна. Кино пэш сай. Пушкинын рвээ годсо илышыжым раш ончыктымо.

Мэ Пушкиным йӧратэна, пагалэна. Тудын возымыжым йӧратэн лудына, тунэмына.

Дмитрийэв В.

Пэдучилищэ.

Палышым

2-шо октьабрьыштэ лэкмэ газэтэш кок задачэ пэчэтлалтын ыльэ. Тидэ задачэ - шамычым палышым.

Пэрвойжын отвэтшэ: 34 тунэмшэ да куд парт—лийэш.

Кокымшыжын: 15 килограмм 50 ырашым, 2,5 килограмм 2 тэнгэашым, 2,5 килограмм 3-тэнгэаш олмым налын.

Николайэв Эчан.

Йошкар-Ола район, Кузнэцово пэдучилищэ.

Врид. отв. рэдактора—
К. А. ЛЭНСКИЙ.

Упол. Марлата № А—345. Тираж 7360 экз. Йошкар-Ола, Маркнигоиздатын 1-ше типогр. ВЛКСМ Марсовон оргэн. Савыктыше „Марий Коммун